

Zwaar beheer, durf het maar eens

Sippie Miedema is verbonden aan Noardlike Fryske Wâlden, vereniging voor (agraris) natuur- en landschapsbeheer

Ook in de winter is de weidevogel een belangrijk thema voor veel boeren. Durven ze meer natuur aan op hun land? Dat is goed voor de Kievit en de grutto, maar ook voor het bedrijf? Nieuwe en hogere tarieven moeten boeren over de streep trekken.

Een kleine 300 boeren, ecologen, projectleiders en natuurliefhebbers luisteren in januari op de jaarlijkse Weidevogelkennisdag in Joure naar het verhaal van de Duitse Heinrich Belting. In de Dümmer, tussen Bremen en Osnabrück, doen ze ook aan weidevogelbeheer.

Een groot gebied rond de Dümmer See is ingericht als ideale biotoop voor weidevogels. De weilanden worden tot ver in de zomer nat gehouden en predatoren worden bejaagd. Een rigoureuze en succesvolle methode. Het aantal broedparen stijgt. Belting heeft een grafiekje van alle vogels die er broeden: dat toont een stijgende lijn. En de jongen overleven veelal; ze worden groot en vliegen uit.

Jaloersmakend is het bijna. In Nederland doen de boeren hun best. Er wordt vaak succesvol gebroed, maar het lukt grutto's maar niet om voldoende kuikens groot te krijgen. Er moet meer gebeuren, wil Fryslân de weidevogels behouden: meer 'zwaarder beheer', zoals dat heet, dus met plasdras, hogere waterpeilen, kruidenrijke graslanden en later maaien.

„It giet min mei de greidefûgel, mar wy sjogge wol dat de populaasje yn ANLb-gebieten minder efterút giet. En hoe

swierder it behear en hoe grutter it areaal, hoe better it giet”, weet Anne Jansma van Agreco Advies. Hij informeert met Andries Jan de Boer agrariërs over de mogelijkheden van ANLb (agraris) natuur- en landschapsbeheer).

MAAIEN UITSTELLEN

Vooraf het uitstellen van maaien is cruciaal. Door een combinatie van de intensivering van de landbouw en klimaatopwarming kunnen boeren tegenwoordig vaak al in de eerste week van mei eruit voor de eerste snee. „Yn de jierren fyftich wie it meast ein maaie en mear fasearre. Boppedat gie it doe allegear wat stadiger en koenen de fûgels goed fuortkomme.”

Zwaarder beheer dus. Maar kan het uit? Sinds dit jaar gelden er in elk geval hogere vergoedingen voor boeren die daarvoor kiezen. En voor de verschillende varianten kunnen ze bij een aantal collectieven ook nog eens een mozaïektoeslag krijgen. Een bonus voor een boer die veel pakketten combineert (bijvoorbeeld ruige mest, grasland met rustperiode, beperkt herbicidengebruik, legselbeheer, gefaseerd maaien) en een groot aandeel zwaar beheer op zijn bedrijf heeft.

Bij vijf van de zeven agrarische collec-

tieven in Fryslân hebben Jansma en De Boer voorlichting gegeven. Met rekenmodellen houden ze voor wat het kan opleveren. Wie tot 25 procent van zijn land zwaar beheert, zal ervaren dat het uit kan, op zowel intensieve als extensieve bedrijven. Dan gaat het nog niet ten koste van de melkproductie. Maar kiest een boer voor hogere percentages zwaar beheer, dan zal hij krachtvoer moeten bijkopen wil hij de melkproductie op peil houden. Dit komt omdat langer gras minder voedzaam is.

BIOLOGISCH VOER IS DUURDER

Dankzij de nieuwe mozaïektoeslag worden hogere percentages zwaar beheer financieel aantrekkelijker; in bijna alle gevallen kan een bedrijf meer marge draaien ten opzichte van een bedrijf dat niet aan agrarisch natuurbeheer doet. Maar tijdens de workshop tonen de toehoorders zich niet wild enthousiast.

„Als bioboer kan het alsnog niet uit”, ziet een bioboerin meteen na het doorlezen van de tabel. Biologisch voer is duurder. De melkprijs hoger. Minder melk en meer kosten dus. „Wy krije yndied wikselynde reaksjes”, vertelt Anne Jansma, die geregeld voorlichting geeft over de mogelijkheid van zwaarder beheer.

Hij durft ook nog niet te zeggen hoeveel boeren uiteindelijk zullen overstappen naar de gewenste 40 procent beheer. Gemiddeld waren er twintig tot dertig boeren per bijeenkomst om zich te laten informeren. Meestal waren dat boeren die al aan een vorm van natuurbeheer doen. Van niks in één keer kiezen voor het zwaarste pakket is onmogelijk. „Yn it lân hast bygelyks fjouwer krûden noadich, dat hast net yn ien kear foarelkoar; it lân hat tiid nedich om him oan te passen.”

HERT FOAR HAWWE

De nieuwe tarieven gelden sinds dit jaar. Het bedrag dat ervoor beschikbaar is gesteld, gaat structureel omhoog. Deze winter konden de boeren nog even nadenken en rekenen en wie weet stappen ze volgend jaar in.

Jansma weet dat degenen die zullen toehappen niet tot de ondernemer horen bij wie het alleen om de euro's gaat. „Do moastst der hert foar hawwe en it moai fine om dy fûgels om dy hinne te hawwen. In boer dy't allinnich bliid wurdt fan in strak lân mei raigers sil net oerstappe.”

Gruttokuiken in kruidenrijk grasland. FOTO: SHUTTERSTOCK